

Emanuele Trevi

Escriptor. Publica 'Dues vides'

Ha guanyat el prestigiós premi Strega amb 'Dues vides' (Minúscula / Sexto Piso), on recorda l'amistat que el lligava amb dos altres autors italians morts prematurament, Rocco Carbone i Pia Pera. L'autor homenatja els amics i reivindica el valor de l'art.

“És més fàcil escriure una història d'amor que una d'amistat”

◆◆◆◆◆ Silvia Marimon Molas

Emanuele Trevi (Roma, 1964) recorre, a *Dues vides*, l'amistat que el lligava amb els també escriptors Rocco Carbone i Pia Pera: personatges, vocacions i obsessions literàries molt diferents. Tant Carbone com Pera van morir prematurament; Carbone en un accident de trànsit, als 48 anys, i Pera a causa de l'ELA (esclerosi lateral amiotròfica), als 60 anys. Trevi, que prefereix els llibres breus, dona una segona vida als seus amics però sobretot parla de la literatura i l'amistat, i de com, a través de l'art, es troben espais comuns on és possible la felicitat. Amb *Dues vides*, traduït al català per Anna Casassas, Trevi va guanyar el prestigiós Premi Strega l'any 2021.

Tant el Rocco com la Pia van morir prematurament. ¿Escriure sobre la seva amistat ha estat una forma de retenir-los?

Me n'he anat adonant, amb el temps, no només escrivint sinó en general, a la vida: la nostra memòria és capaç de conservar moltes coses, però la majoria s'esvaeixen. Tenim una idea errònia de la memòria, perquè creiem que és capaç de retenir molt més del que en re-

alitat reté. Tanmateix, quan escrivim, hi ha una gran concentració i tornem moltes coses que havíem oblidat.

Llegint el seu llibre, i és una percepció, sembla que hi hagi més intimitat amb el Rocco i més distància amb la Pia. ¿El fet que siguin home i dona ha fet que l'acostament fos diferent?

Ha estat un problema. La intimitat és diferent, sempre he estat molt amic de la Pia, vam compartir molts anys i moltes coses, però hi havia una zona fosca, se'm feia fugissera. Era més difícil representar la gràcia de la Pia que la prepotència del Rocco. En la Pia hi havia moltes coses intangibles. Quan el meu editor va llegir el llibre, vam decidir canviar algunes coses. Al principi estava dividit en dues parts, la primera era sobre el Rocco i la segona sobre la Pia. Al final, hi ha un començament on sortim els tres i vaig intercalant un personatge i un altre, com si fos un joc de cartes. Crec que és més fàcil escriure una història d'amor, és més fàcil com a narrador trobar el punt de vista, i hi ha més retòrica, que una d'amistat.

“SINO HO POTS EXPLICAR TOT, HAURIES DE RENUNCIAR A ESCRIURE EL LLIBRE”

¿Ha estat més difícil pel fet de ser personatges reals? ¿S'ha autoconsciat en algun moment?

Amb altres llibres he tingut més d'un conflicte i part dels familiars els han rebut amb molta hostilitat. Amb aquest tothom estava molt content. Les omissions no són justes i tenen conseqüències, fins i tot estètiques, en la forma i la bellesa del llibre. Crec que si no ho pots explicar tot, hauries de renunciar a escriure el llibre. Hi ha d'haver un compromís. Per exemple, en l'últim llibre d'Emmanuel Carrère, *Joga*, el fet que hi hagi una part que ha hagut d'ometre [al llibre hi ha un buit narratiu pel conflicte que va tenir l'escriptor francès amb la seva dona] és nota, és una novel·la fallida.

En el cas del Rocco parla obertament dels seus problemes mentals. He de dir que a la família del Rocco li ha agradat molt el llibre. L'única cosa que ha molestat a la seva mare és que jo digués que el Rocco bevia molt. És la mentalitat calabresa, pots parlar obertament i públicament de la bipolaritat però no de beure. No podia explicar qui era el Rocco sense mencionar la seva bipolaritat i el consum d'alcohol,

que en certs moments accentuava el seu rancor amb el món. Ell se sentia poc considerat com a escriptor, malgrat que publicava en les millors editorials. Encara que hagués guanyat el Nobel, segurament hauria trobat un motiu o un altre per pensar que el món el tractava malament, sempre era infel·lic. A més, el Rocco va escriure un llibre molt bonic sobre la seva malaltia, jo no he revelat res de nou. [Trevi es refereix a *L'aparició*.]

Al llibre menciona també que el Rocco és infel·lic perquè és massa conscient de si mateix. És millor no conèixer-se gaire?

L'actor Vittorio Gassman patia moltes depressions. Va anar a moltes consultes de psicoanalistes i el millor consell que li van donar és que renunciés a pensar. El problema del Rocco és que sempre es va sentir un estrany, un inadaptat, tenia un control excessiu dels seus sentiments. De vegades és millor activar els mecanismes inconscients, deixar-se anar.

La Pia mor d'ELA i força sola. La malaltia la va anar aïllant del món? Va ser força dramàtic perquè era una dona molt social, amb molts amics però amb una vida sentimental complicada. Coneixia tothom a Milà però va decidir anar a viure enmig del bosc, aïllada, i això encara ho va agreujar més. És va anar quedant sola.

Assegura, en algun moment, que la revolució no ve de fora, que l'autèntica transformació ve del que ja coneixem.

No crec que la salvació vingui de fora ni d'una religió nova o d'una nova tendència espiritual. La meua manera de concebre la transformació és reinterpretant les coses que ja coneixem, aquelles que tenim davant els ulls. La Pia va voler ser més espiritual però mai va abandonar aquella picardia que tenia escrivint, fins i tot havia escrit contes eròtics i pornogràfics. No va canviar de personalitat, sempre va ser aquella senyora de Milà a qui li agradaven les xafareries, parlar de sexe, d'infidelitats...

El llibre se centra molt en l'amistat, hi ha una absència absoluta de familiars.

El Rocco i la Pia venien de famílies molt estables, i jo, que soc el narrador, vinc d'una família totalment disfuncional. Quan era jove els tenia certa enveja, perquè quan ets jove sempre vols una mica la vida dels altres. Al principi hi era present el pare de la Pia. Ella venia d'una família molt important però sempre es va voler desvincular de la família i, al final, vaig centrar-me sobretot en l'amistat.◆